

Autoriteit woningcorporaties
Inspectie Leefomgeving en Transport

> Retouradres Postbus 16191 BD Den Haag

L1666
Stichting Habion
t.a.v. het bestuur
Postbus 274
3990 GB HOUTEN

GESCAND DIR
12 OKT. 2017

**Inspectie Leefomgeving en
Transport**

Autoriteit woningcorporaties
Graadt van Roggenweg 500
Utrecht
Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Contactpersoon

Mevr. S.M. Bakker
sylvia.bakker@ilent.nl

Ons kenmerk
AW-L1666

Datum 6 oktober 2017
Betreft Governance audit

Geacht bestuur,

Bijgaand treft u het definitieve rapport governance audit aan.

Met vriendelijke groet,

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
namens deze,
DE SENIOR INSPECTEUR ILT/AUTORITEIT WONINGCORPORATIES,

Mevrouw S.M. Bakker

RAPPORT GOVERNANCE AUDIT

Naam organisatie: Stichting Habion

L-nummer: L1666

Datum 19 september 2017

Nummer 1.3

Status Definitief

Colofon

Uitgegeven door	Autoriteit woningcorporaties / Inspectie Leefomgeving en Transport
Informatie	S. Bakker
Telefoon	0621864582
Uitgevoerd door	H.A.J. Vermaas en S. Bakker
Opmaak	S. Bakker
Datum	19 september 2017
Status	Definitief
Versienummer	1.3

	Inhoud	Bladzijde
1	Managementsamenvatting	4
1.1	Samenvatting	4
1.2	Conclusie	4
1.3	Vervolg	4
2	Gegevens organisatie	5
2.1	NAW gegevens	5
2.2	Directeur-Bestuurder	5
2.3	Inschrijving Kamer van Koophandel	5
3	Doelstelling en omvang audit	6
3.1	Doelstelling	6
3.2	Auditproces	6
3.3	Auditgesprek	7
3.4	Autorisatie	7
4	Toetsingskader en aangetroffen situatie	8
4.1	Inleiding	8
4.2	Aangetroffen situatie	9
4.2.1	Aangetroffen situatie 1	9,10
4.2.2	Aangetroffen situatie 2	11,12
4.2.3	Aangetroffen situatie 3	13
4.2.4	Aangetroffen situatie 4	13
4.4	Eindoordeel	14
5	Wederhoor en afspraken	16
5.1	Wederhoor	16
5.2	Toezicht en vervolg.	16
6	Bijlagen	17
6.1	Geïnterviewden	17
6.2	Beoordeelde documenten	17

1 Managementsamenvatting

1.1 Samenvatting

Op 23 juni 2017 heeft de Autoriteit woningcorporaties (Aw) een audit uitgevoerd bij Stichting Habion (Habion) te Houten. Deze audit heeft als doel te toetsen of de corporatie voldoet aan de eisen die de ILT stelt aan een goede governance. De in deze audit gehanteerde werkwijze betekent dat het voorliggende auditrapport geen overall beeld biedt van de kwaliteit van de governance bij een woningcorporatie, maar slechts een momentopname van waar de woningcorporatie nu staat.

1.2 Conclusie

De Aw heeft vastgesteld dat uw corporatie op 3 van de 4 onderzocht onderwerpen voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten. Het 4^e onderwerp is niet juridisch getoetst.

De Aw heeft op basis van dit onderzoek het beeld dat de governance van uw corporatie voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van uw corporatie.

1.3 Vervolg

De audit bij Habion behoeft, gezien de aard van de aangetroffen situatie, geen opvolging in de zin van een verbeterplan of andere toezichtsinterventies.

2 Gegevens organisatie

2.1 NAW gegevens

Naam organisatie	Stichting Habion
Bezoekadres	De Molen 94, Houten
Postadres	Postbus 274
L-Nummer	L 1666

Naam contactpersoon	M. Buijs
Telefoon contactpersoon	0630302296
E-mailadres	m.buijs@habion.nl

2.2 Directeur-bestuurders

P. Boerenfijn
A.P.L. de Rond

2.3 Inschrijving Kamer van Koophandel

Het inschrijfnummer van Stichting Habion is 30038801.

3 Doelstelling en omvang audit

3.1 Doelstelling

De Aw voert integraal risicogericht toezicht op woningcorporaties uit, zoals opgedragen in de Woningwet. Daarbij richt het toezicht zich conform artikel 61 van de Woningwet onder meer op de governance en de integriteit van beleid en beheer van de woningcorporatie.

Governance (in brede zin) omvat de activiteiten van sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoorden in hun onderlinge samenhang.

Governance richt zich op:

- belanghebbenden van de organisatie,
- de daarmee samenhangende doelstellingen van deze organisatie,
- de verantwoordelijkheid van de leiding van deze organisatie om de doelstellingen te verwezenlijken.
- governance richt zich daarnaast op de soft controls die de verwezenlijking van deze doelstellingen ondersteunen.

De audit is geen op handhaving gerichte maatregel, maar is bedoeld om pro-actief eventuele problemen of aandachtspunten te signaleren. De Aw kijkt in een audit dan ook niet alleen of de voorschriften in de Woningwet ten aanzien van de governance door de corporatie correct zijn verwerkt. Dat is veelal al beoordeeld op basis van de stroom stukken in het continue toezicht. De Aw beoordeelt vooral of en hoe de voorschriften uit de Woningwet binnen de organisatie van de corporatie in de praktijk worden beleefd en toegepast. Is de governance van de corporatie een voldoende waarborg voor het goed functioneren van de organisatie?

Om een beeld te krijgen van de werking van de governance vraagt de Aw aanvullende informatie op bij de corporatie. Tezamen met de informatie uit het continue toezicht en beoordelingen van derden vormt dit de basis om in gesprek te gaan met het bestuur, de RvC en eventueel anderen in een audit on site risicogericht over een aantal deelgebieden binnen de governance.

Dit resulteert in een oordeel over de kwaliteit van de governance op een aantal punten en de wijze waarop dit binnen de woningcorporatie is geborgd.

3.2 Auditproces

De governance audit bestaat uit een aantal fasen:

- Fase audit on desk. De Aw kondigt de audit aan en vraagt daarbij informatie door middel van de vragenlijst, checklist en opgevraagde documenten. De Aw vormt zich op basis van de opgevraagde informatie een beeld van de governance/ checks and balances van de corporatie. De Aw gebruikt hiervoor informatie van de corporatie en informatie van derden zoals accountants, de visitatie en het WSW. Deze fase eindigt met een selectie van onderwerpen die via een on site audit nadere verdieping verlangen.
- Fase On site audit. De Aw voert een gesprek met de directeur-bestuurder (db) en met (een vertegenwoordiging van) de raad van commissarissen (RvC). Daarna bespreekt de Aw met bestuur en RvC gezamenlijk haar eerste bevindingen en geeft aan of zij aanleiding ziet tot een verdiepend gesprek met medewerker en/of stakeholders van de corporatie.
- Fase Afronding. De Aw legt de bevinding van het onderzoek vast in het rapport governance audit. Dit rapport bevat een conclusie en waar nodig interventies. De db ontvangt het rapport voor hoor- en wederhoor (feitelijke onjuistheden) en voor het markeren van vertrouwelijke passages ten behoeve van de openbaarmaking. Daarna stelt de Aw het rapport vast.

Deze werkwijze betekent dat het voorliggende auditrapport geen overall beeld biedt van de kwaliteit van de governance bij een woningcorporatie. In de audit on desk worden immers een beperkt aantal onderwerpen geselecteerd waar de Aw mogelijk risico's in de governance ziet bij de betreffende corporatie.

3.3

Auditgesprek

De Aw sprak met directeur-bestuurders (db) de heren P. Boerenfijn en A.P.L. de Rond en leden van de raad van commissarissen (RvC) mevrouw M. Visser en de heren F. van der Heijden en T. Vroon. Tevens sprak de Aw met de heren M. Poortermans, voormalig voorzitter van de ondernemingsraad en D. Bruin, huidig voorzitter van de ondernemingsraad. Bij alle gesprekken was de heer M. Buijs, bestuurssecretaris van Habion, aanwezig.

De gesprekken vonden plaats op 23 juni 2017 bij uw corporatie te Houten.

Op basis van de beschikbare informatie heeft de Aw de volgende onderwerpen geselecteerd voor het gesprek:

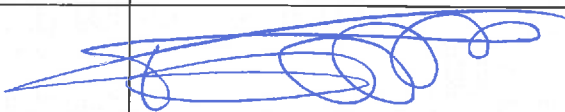
- Habion en Stichting Vastgoed zorgsector
- Relatie tussen RvC en bestuur
- Samenstelling van de RvC
- Integriteit

De geselecteerde onderwerpen zijn besproken, de afspraken die Habion met Stichting Vastgoed zorgsector heeft en de overwegingen voor het bestaan van de twee stichtingen vormden een belangrijk onderdeel van de auditgesprekken.

3.4

Autorisatie

Door middel van hun handtekening geven de auditoren te kennen dat deze rapportage volgens de geldende richtlijnen van de ILT tot stand is gekomen.

Functie en naam	Datum	Handtekening
(Lead) auditor S. Bakker	22 september 2017	
Auditor H.A.J. Vermaas		

4 Toetsingskader en aangetroffen situatie

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de aangetroffen situatie. Het is in essentie een beschrijving van een aangetroffen situatie in vergelijking met een vooraf bepaalde norm (Aw-eis). De aangetroffen situatie omvat tevens een beschrijving van de oorzaak of reden voor de afwijking tussen de aangetroffen situatie. Verder bevat dit hoofdstuk de motivatie voor de beoordeling.

1. De Aw stelt op basis van de beschikbare stukken vast of de corporatie voldoet aan een beperkt aantal voor de governance relevante wettelijke vereisten:
 - Ww art. 55b lid 3 Klachtenreglement
 - Ww art. 53a Visitatie in de afgelopen 4 jaar
 - Ww art. 26.1-3, 28 en 31.1 Bestuursreglement
 - Ww art. 26 Voorafgaande goedkeuring bestuursbesluiten door RvC
 - Ww art. 29 Informeren Minister indien van toepassing
 - Ww art. 30 lid 11 sub b Evaluatie RvC
 - Btiv art. 103 – 105 Onderdelen financieel reglement
 - Btiv. Art. 105 Auditcommissie
 - Ww art. 43.2 Overleg met huurders en bewoners
 - Ww art. 35.3 externe accountant

Voor een aantal van deze vereisten geldt dat de corporatie op basis van de Woningwet pas op een later tijdstip hieraan moet voldoen.

2. Daarnaast vormt de Aw zich een beeld van de kwaliteit van de governance, ze kijkt naar bestaan, opzet en de werking van de hiervoor relevante processen.

Ad 1: Wettelijke vereisten:

Habion heeft ten behoeve van het onderzoek een vragenlijst ingevuld. Dit geeft de Aw een beeld over de invulling van de governance door de corporatie. Voor de bovenstaande punten checkt de Aw of de corporatie voldoet aan de wettelijke vereisten. De check voor dit deel van het oordeel omvat geen inhoudelijke/kwalitatieve toetsing, deze beoordeling volgt hierna. De corporatie voldoet (a) of voldoet op één of enkele onderdelen niet (b).

Wanneer de corporatie niet voldoet aan de wettelijke vereisten, zal de Aw een passende interventie opleggen en de opvolging hiervan monitoren.

Een deel van de governancecode van de sector is niet verankerd in de wet. Deze punten komen waar relevant alleen aan de orde bij de kwaliteit van de governance.

Ad 2: Beeld van de opzet en werking:

Een goede governance biedt voldoende waarborgen voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integrere uitvoering van de werkzaamheden. Op basis van de beschikbare informatie en de gesprekken (inclusief reality checks) vormt de Aw zich een oordeel over de opzet en werking van de governance. Het betreft een kwalitatieve beoordeling, waarbij op basis van professional judgement een inschatting wordt gemaakt. Het eindoordeel is:

a. voldoende, b. redelijk, c. onvoldoende:

- a) De Aw heeft op basis van dit onderzoek het beeld dat de governance van uw corporatie voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van uw corporatie.

Of:

- b) De Aw heeft op basis van dit onderzoek het beeld dat de governance van uw corporatie redelijke waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van uw corporatie. De Aw heeft gedurende dit onderzoek vastgesteld dat een enkel essentieel onderwerp niet of zwak is geformaliseerd of niet navolgbaar is toegepast.

Of:

- c) De Aw heeft op basis van dit onderzoek het beeld dat de governance van uw corporatie onvoldoende waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van uw corporatie. De Aw heeft gedurende dit onderzoek vastgesteld dat enkele essentiële onderwerpen niet of zwak zijn geformaliseerd of niet navolgbaar is toegepast.

De Aw formuleert met betrekking tot de tekortkoming(en) een passende interventie en monitort de opvolging.

De Aw geeft een beschrijving van de geconstateerde tekortkomingen per onderwerp in hoofdstuk 4.2. Elk onderwerp heeft een conclusie met gelijke strekking als het eindoordeel en is concreet en specifiek gericht op het onderwerp.

4.2 Aangetroffen situatie

Hieronder volgt een beschrijving van de door het auditteam aangetroffen situatie per onderwerp.

4.2.1 Aangetroffen situatie

Onderwerp: Habion en Stichting Vastgoed zorgsector

Aangetroffen situatie	<p>Habion heeft buiten de twee bestuurders geen personeel in dienst, de toegelaten instelling huurt personeel in van Stichting Vastgoed zorgsector (Vgz). Tot 30 juni 2016 bestonden de RvC en het bestuur van beide stichtingen uit dezelfde personen, waardoor de stichtingen een personele unie vormden. De Woningwet staat een personele unie niet toe, de governance is daarom aangepast. Habion en Vgz opereren als zelfstandige organisaties. Er is geen benoemingsrecht van de ene organisatie bij de andere organisatie. Het bestuur van Vgz werd ten tijde van de governance audit feitelijk gevormd door dezelfde personen die zitting hebben in de RvC van Habion. De directie van Vgz werd ten tijde van de governance audit feitelijk gevormd door dezelfde personen die bestuurder zijn bij Habion.</p> <p><i>Beeld van de opzet:</i> De afspraken over de samenwerking tussen Habion en Vgz liggen vast in een managementovereenkomst; de recentste overeenkomst werd op 23 maart 2017 vastgesteld. In de overeenkomst worden onder andere de diensten beschreven die door Vgz worden verricht, de begrenzingen aan de dienstverlening, de vergoeding die wordt betaald en de geldende termijnen. In artikel 2.4 van de overeenkomst is bepaald dat Vgz op de hoogte is van de wettelijke bepalingen die gelden voor Habion. Voorts is in dat zelfde artikel bepaald dat de dienstverlening die Vgz verricht voor Habion niet in strijd is met de voor Habion geldende wetgeving.</p>
Bevinding	De artikelen 25 lid 6 h en 30 lid 6i Woningwet bepalen dat het lidmaatschap van een bestuur respectievelijk het lidmaatschap van

een RvC van een toegelaten instelling onverenigbaar is met enige andere functie indien de aan die functie verbonden werkzaamheden meebrengen dat een betrokkenheid ontstaat of kan ontstaan bij de werkzaamheden van de toegelaten instelling.

Beeld van de werking:

U gaf aan voor de huidige governance structuur te hebben gekozen om te borgen dat het door Vgz gevoerde beleid de belangen van Habion dient. Het doel van Vgz is het dienen van de belangen van Habion. Omdat het voortbestaan van Habion voor een belangrijk deel afhankelijk is van het dienen van haar belang door Vgz zou bij het separeren van de bestuursfuncties van beide stichtingen een onwenselijke en zelfs (voor Habion) schadelijke situatie kunnen ontstaan.

Wij hebben uitgebreid met u gesproken over de motieven van Habion en Vgz om de twee stichtingen te laten bestaan, u zou er immers voor kunnen kiezen om de stichtingen te laten fuseren waardoor de vraag of de governance structuur aan de genoemde wetsartikelen voldoet niet meer relevant zou zijn. Uw overweging om hier niet voor te kiezen is ondermeer financieel; Vgz is niet VPB-plichtig en hoeft geen saneringsheffing te betalen. Daarnaast zullen de kosten voor het overzetten van de pensioengelden omvangrijk zijn.

Voorts heb ik met u het scenario besproken van faillissement van Vgz, u gaf aan dit scenario niet eerder te hebben besproken. Ik verzoek u om te onderzoeken wat de impact voor Habion van dit scenario zou kunnen zijn. Ik bespreek de resultaten van dit onderzoek graag met u zodra deze beschikbaar zijn.

De personeelsleden geven aan geen dilemma's tegen te komen door de gekozen constructie. De Ondernemingsraad van Vgz heeft nooit een probleem voorgelegd gekregen dat werd veroorzaakt doordat het personeel voor Habion werkt maar niet bij die stichting in loondienst is.

Conclusie

De Aw deelt uw visie dat het voor Habion van belang is dat het door Vgz gevoerde beleid afgestemd is op het beleid en de belangen van Habion. De afstemming van het beleid van beide Stichtingen kan worden geborgd door de gekozen governancestructuur waarbij de beleidsbepalers van de Stichtingen uit dezelfde personen bestaan. Het belang van Habion kan door deze structuur goed door Vgz worden behartigd.

De Aw acht het belang van Habion bij de gekozen governancestructuur in praktijk van belang. De juridische vraag of de functies van de bestuurders en RvC leden van Habion onverenigbaar zijn met hun rol bij Vgz heeft de Aw niet onderzocht. Het beëindigen van de gekozen structuur zou immers schadelijk kunnen zijn voor Habion.

Ik sprak met u af dat u de Aw, ondanks dat Vgz niet onder toezicht van de Aw staat, informeert over eventueel toekomstige gebeurtenissen bij Vgz die een risico voor Habion kunnen vormen.

4.2.2 *Aangetroffen situatie 2*

Onderwerp relatie bestuur-RvC

1. Countervailing power oftewel tegenmacht. Is de RvC een tegenmacht voor het bestuur om te voorkomen dat de macht van het bestuur te groot wordt?
2. Checks and balances oftewel scheiding der machten. Zijn de bevoegdheden duidelijk en gescheiden en controleert de RvC het bestuur en zijn er mechanismen om de balans te waarborgen?

Aangetroffen situatie	<p>De verdeling van de taken/bevoegdheden (volgens statuten/RvC en bestuursreglement) tussen bestuur en RvC voldoet aan de wet/btiv. Dit blijkt uit de bestudering van o.m. de statuten, het bestuursreglement en het RvC reglement. De invulling van de Aw-vragenlijst en de opgestelde profielen ten behoeve van de werving van commissarissen tonen dit ook aan. De verslagen van de RvC-vergaderingen en de indrukken uit de audit gesprekken bevestigen dit beeld.</p> <p><i>Beeld van de werking</i></p> <p>De (relevante) taken/bevoegdheden zijn helder belegd, bij iedereen bekend en gedragen. Er is een toetsingskader voor alle relevante terreinen, dat vindbaar is en gebruikt wordt. Dit blijkt uit de door u ingevulde checklist en uit de documenten op de website van Habion.</p> <p>De RvC heeft een helder gedragen beeld van zijn rol, handelt daarnaar en bewaakt dit zelf. Dit blijkt uit het toezichtskader dat door de RvC is opgesteld, het Jaarplan RvC 2017 en de toezichtsvisie. In de zelfevaluatie wordt aangegeven dat de RvC en het bestuur goed samenwerken. Door vragen te stellen in een open sfeer houdt men elkaar scherp.</p> <p>Het bestuur heeft een helder beeld van zijn rol en stelt de RvC in staat om zowel als klankbord als als toezichthouder te kunnen functioneren. Dit blijkt uit de toezichtsvisie die is opgesteld door de RvC, in samenspraak met het bestuur. De RvC bespreekt de visie jaarlijks. Daarnaast stelt de RvC jaarlijks een jaarplan op waarvan de uitvoering gedurende het jaar wordt bewaakt.</p>
Bevinding	<p>De Aw heeft vastgesteld dat de verdeling van de taken/bevoegdheden (volgens statuten/RvC en bestuursreglement) tussen bestuur en RvC voldoet aan genoemde wettelijke vereisten.</p> <p><i>Beeld van de werking:</i></p> <p>De Aw heeft op basis van dit onderzoek het beeld dat de governance met betrekking tot de relatie tussen het bestuur en de RvC voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van uw corporatie.</p>

	<p>Het bestuur kenschetste het door de RvC uitgeoefende toezicht als professioneel en op gepaste afstand.</p> <p>Ook de RvC zelf noemt de term professioneel als een belangrijk kenmerk voor goed toezicht. Daarnaast wordt opgemerkt dat toezicht houden een aparte professie is; de RvC meent op grond van ervaring aan de eisen die aan de professie worden gesteld te voldoen.</p> <p>De RvC streeft ernaar om besluiten op basis van consensus te nemen, in uitzonderingsgevallen neemt een RvC lid een minderheidsstandpunt in en moet zich aansluiten bij de mening van de meerderheid.</p> <p>Om de tegenmacht te toetsen informeerde ik naar een voorstel van de bestuurder dat werd afgewezen. De RvC noemt een projectvoorstel dat door de bestuurder werd voorgelegd dat de RvC afwees gezien de te grote risico's.</p>
--	---

Aangetroffen situatie 3

Onderwerp: Integriteit

Aangetroffen situatie	<p>In de Woningwet/btiv worden geen formele eisen gesteld ten aanzien van een integriteitscode of klokkenluidersregeling.</p> <p><i>Beeld van de werking:</i> Habion beschikt over een integriteitscode/klokkenluidersregeling die is gepubliceerd op haar website. De integriteitscode/klokkenluidersregeling wordt actief uitgedragen binnen de corporatie. Dit blijkt uit de 'integriteitsregels' die voor iedereen zichtbaar in de hal van het kantoor hangen, zodat elke bezoeker er meteen mee wordt geconfronteerd. En uit de integriteitskubussen die op de bureaus staan. De code/regeling wordt niet altijd in alle geledingen actief toegepast. Dit blijkt uit een voorbeeld dat één van de bestuurders aanhaalt. Hij bestelde een hybride lease auto, die niet binnen de standaard lease regeling paste. Toen hij de bestelling voor zijn lease auto intern doorgaf werd hierover niets opgemerkt. Via de leasemaatschappij kwam het bericht dat de auto niet in de regeling paste. Bij navraag intern reageerde het personeelslid dat die hierover niets had gezegd omdat het een bestelling door een bestuurder was. De bestuurder heeft de medewerker uitgelegd dat dit geen reden mag zijn om elkaar niet aan te spreken. Hij heeft er vertrouwen in dat dit personeelslid in een volgend geval wel reageert.</p> <p>In de onderzochte periode is er sprake geweest van een integriteitsdilemma's. De geformuleerde regels zijn daarbij toegepast en de mogelijke integriteitsschendingen zijn onderzocht. Habion houdt een integriteitsregister bij, de auditors geven aan dit niet eerder bij andere corporaties te hebben aangetroffen en het een nuttig instrument te vinden. In het integriteitsregister dat in januari 2017 in de RvC werd besproken is vastgelegd welke integriteitsdilemma's in 2016 speelden en hoe Habion hiermee is omgegaan.</p>
-----------------------	--

4.2.3

Aangetroffen situatie 4

Onderwerp: Samenstelling van de RvC en de Raad als team

Aangetroffen situatie	De RvC bestaat uit 6 personen, het aantal raadsleden voldoet hiermee aan het bepaalde in uw statuten en aan de wettelijke vereisten.
Bevindingen	<p>In 2015 vertrokken twee raadsleden, één van die leden functioneerde niet goed in het team. Een van de huidige RvC leden geeft tijdens de audit een uitgebreide toelichting op het vertrek van dit raadslid. U bevestigde dat dit gebeuren veel impact heeft gehad op de raad. Het gevolg hiervan is dat sindsdien meer aandacht wordt besteed aan de vraag of een beoogd RvC lid binnen het team past.</p> <p>De raad streeft naar diversiteit in kennis en ervaring in het team, op grond van de beschikbare informatie constateer ik dat dit streven momenteel lijkt te worden gerealiseerd voor wat betreft kennis en ervaring.</p> <p>Wat betreft persoonlijkheid scoren opvallend veel raadsleden hoog op de competentie onafhankelijke oordeelsvorming. Dit zou het functioneren als team in de weg kunnen staan. U lichtte toe</p>

	dat de besluitvorming in het team en de teamvorming momenteel goed verloopt. De bij de audit aanwezige RvC leden participeren allen actief in het gesprek. Die leden hebben een uitgelezen visie op hoe toezicht gehouden moet worden. Die visie is niet eenduidig, maar lijkt elkaar aan te vullen.
--	--

4.3 Eindoordeel

De Aw heeft vastgesteld dat uw corporatie op de 3 onderzochte onderwerpen relatie RvC en bestuur, integriteit en samenstelling RvC en de raad als team voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten. Op het onderzochte onderwerp 'Habion en Stichting Vastgoed Zorgsector' heeft de Aw niet onderzocht of sprake is van onverenigbaarheid. De Aw heeft er bewust en na overleg met u toe besloten om de belangen van Habion bij het voortbestaan van Stichting Vastgoed Zorgsector te laten prevaleren boven de eventuele onverenigbaarheid, zo die zou bestaan.

De Aw heeft op basis van dit onderzoek het beeld dat de governance van uw corporatie voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van uw corporatie.

Per aandachtsgebied constateert de Aw:

- **Habion en Vgz**

De Aw laat de belangen van Habion bij het continueren van de huidige governance structuur van Habion en Vgz prevaleren boven de eventuele onverenigbaarheid van de RvC en het bestuur van Habion door hun functie bij Vgz.

Wij spraken af dat u de Aw meteen informeert over eventueel toekomstige gebeurtenissen bij Vgz die een risico voor Habion met zich mee kunnen brengen. Daarnaast verzoek ik u om de Aw te informeren als de governance structuur van Vgz wijzigt.

Ik verzoek u om te onderzoeken wat de impact voor Habion kan zijn van een faillissement van Vgz. Ik bespreek de uitkomsten van dit scenario graag met u zodra die beschikbaar zijn.

- **De relatie tussen de RvC en het bestuur**

Countervailing power, ofwel tegenmacht en de vraag of de checks en balances voldoende zijn geborgd zijn bij het toetsen van de relatie tussen RvC en bestuur van belang. Op basis van de door u overgelegde stukken en na onze gesprekken met u constateren wij dat het beeld dat de relatie tussen het bestuur en de RvC voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van het maatschappelijk vermogen en voor een rechtmatige en integere uitvoering van de werkzaamheden van Habion.

- **Integriteit**

Habion beschikt over een integriteitscode en draagt de het beleid actief uit binnen en buiten de organisatie. Door dit uitdragen en de continue aandacht die aan dit onderwerp wordt gegeven wordt het 'levend gehouden' binnen de organisatie. Integriteitsdilemma's worden achteraf jaarlijks in de RvC besproken om hier lering uit te trekken.

De Aw constateert dat Habion zich voldoende inspanst om eventuele integriteitsschendingen te voorkomen.

- **Samenstelling RvC en de raad als team**

De kennis en ervaring van de raadsleden is divers. Wat betreft persoonlijkheid scoren opvallend veel raadsleden hoog op onafhankelijke oordeelsvorming. Voor het goed functioneren als team kan diversiteit in persoonlijkheid behulpzaam zijn. U lichtte toe dat de besluitvorming in de raad goed verloopt.

Tijdens de audit participeerden alle aanwezige RvC leden actief en gaf ieder zijn of haar visie op toezicht houden.

5 Wederhoor en afspraken

5.1 Wederhoor

De Aw legt het conceptrapport voor aan Habion. Op deze wijze wordt de mogelijkheid geboden om te reageren op het auditrapport met als doel feitelijke onjuistheden te corrigeren. Dit proces staat bekend als 'wederhoor'.

5.2 Toezicht en vervolg

De Aw koppelt haar bevindingen terug aan Habion terug door middel van dit rapport. Wij monitoren de uitvoering van de eventuele maatregelen in het reguliere individuele oordeelsproces.

6 Bijlagen

6.1 Geïnterviewden

Geïnterviewden	functie
De heer P. Boerenfijn	Bestuursvoorzitter
De heer A.P.L. de Rond	Bestuurder
De heer M. Poortermans	Beleidsadviseur en voormalig voorzitter OR
De heer D. Bruin	Transformatiemanager en voorzitter OR
De heer F. van der Heijden	RvC lid
Mevrouw M. Visser	Voorzitter RvC
De heer T. Vroon	RvC lid

6.2 Beoordeelde documenten

Documenten	Versie	datum
Statuten		4-7-2016
Directiereglement		28-6-2016
RvC reglement		28-6-2016
Toezichtkader RvC		19-12-2016
Verslagen RvC laatste 2 jaar		Divers
Verslag zelfevaluatie		Divers
Ondernemingsplan		6-10-2016
SVB/Portefeuilleplan		6-10-2016
Visitatierapport		24-6-2015
Meerjarenbegroting		6-10-2016
Jaarplan		6-10-2016
Begroting		6-10-2016
Integriteitscode		29-10-2012
Klokkenluidersregeling		29-10-2012
Accountantsverslag		2015
Managementletter		Nov 2016
Jaarplan RvC		20-12-2016
Visie op toezicht		20-12-2016
Integriteitsregister		Januari 2017

